

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาครัฐฯ ได้กำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงานของประเทศไว้ ในยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานของประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2546 “โดยมุ่งลดค่าความยืดหยุ่นของพลังงาน (Energy Elasticity : EE) จาก 1.4:1 ในปี 2546 เป็น 1:1 ในปี 2550 และเพิ่มสัดส่วนพลังงาน ทดแทนจากร้อยละ 0.5 เป็นร้อยละ 8 ภายในปี 2554” ทั้งนี้ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจและการบริการ ซึ่งมีสัดส่วนการใช้พลังงานประมาณ 42% ของทั้งประเทศ ได้รับการกำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักของการอนุรักษ์พลังงาน ในช่วงที่ผ่านมา กระทรวงพลังงานในฐานะองค์กรหลักของประเทศในการดำเนินการกำกับ ดูแล และส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานของประเทศได้ดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการตรวจวัดและวิเคราะห์การใช้พลังงาน (Energy Audit) โครงการอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วมด้วยเทคนิควิศวกรรมคุณค่า (Value Engineering, VE) โครงการสิทธิประโยชน์ทางภาษี (Tax Incentive) โครงการเงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (Revolving Fund, RF) เป็นต้น โดยมีเป้าหมายที่จะให้เกิดการใช้พลังงานในโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาวะค่าใช้จ่ายด้านพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมาตามราคาในตลาดโลก ได้สร้างความตื่นตัวต่อสถานประกอบการในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานในสถานประกอบการเหล่านั้นมักไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานของอุตสาหกรรมภายใต้โครงการต่าง ๆ ดังกล่าว ยังมีปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาเพิ่มเติม เช่น ภายใต้โครงการอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วม นั้น สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการได้ประโยชน์ทั้งด้านผลประหยัดพลังงานที่เกิดขึ้นจริงและการพัฒนาบุคลากรของโรงงาน ซึ่งในการดำเนินการนั้นความร่วมมือจากเจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ และความเอาใจใส่ในการใช้งานของอุปกรณ์จากเจ้าหน้าที่ในโรงงานเป็นหัวใจสำคัญ การร่วมกันทำงานที่ประสานกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญและทีมงานของโรงงาน ผ่านกระบวนการจัดการและการใช้เครื่องจักร อุปกรณ์ อย่างเหมาะสม ก็สามารถส่งผลการประหยัดพลังงานได้อย่างชัดเจน และมีระยะเวลาคืนทุนรวดเร็ว

ทำให้เกิดความตื่นตัวต่อการอนุรักษ์พลังงาน แต่ความยั่งยืนของกิจกรรมอนุรักษ์พลังงานดังกล่าวขึ้นกับบุคลากรของโรงงานเป็นหลัก เป็นต้น

โครงการอนุรักษ์พลังงานที่ใช้หลักการ Value Engineering (VE) ที่ริเริ่มทดลองใช้โดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ก่อนที่จะนำไปขยายผลต่อโดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ภายใต้ชื่อโครงการใหม่ว่า “โครงการอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วม” นั้น ได้รับการพิสูจน์ว่า โครงการฯ ดังกล่าว สามารถให้ผลการอนุรักษ์พลังงานที่เป็นรูปธรรม อย่างไรก็ดี โรงงานที่เคยเข้าร่วมโครงการดังกล่าวจนกระทั่งถึงปัจจุบันมีอยู่เป็นจำนวนกว่า 1,000 แห่ง การรับทราบถึงความยั่งยืนจากการอนุรักษ์พลังงานผ่านกระบวนการดังกล่าว ตลอดจนความต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือจากโรงงานเพื่อการพัฒนาการจัดการพลังงานที่ต่อเนื่อง จึงถือเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของประเทศ จึงเห็นว่าควรทำการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงานภายใต้โครงการอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วมของภาคอุตสาหกรรม เพื่อจะได้ทราบถึงความยั่งยืนในผลอนุรักษ์พลังงานของโครงการที่เกิดขึ้น นอกจากนี้เพื่อจะได้รับทราบถึงผลต่อการพัฒนากิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานอื่นๆ ที่โรงงานได้ดำเนินการด้วยตนเอง และการสนับสนุนจากภาครัฐฯ ที่จะช่วยให้ผลที่ยั่งยืนและมีการพัฒนาบุคลากรด้านการอนุรักษ์และจัดการพลังงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผลการประเมินในโครงการนี้จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถในการช่วยพัฒนาตนเองด้านการอนุรักษ์พลังงานของภาคอุตสาหกรรมต่อไป